

‘ततो वावृत्यमानाऽसौ रामशालां न्यविक्षते ।’ इति भट्टि (4-28)
प्रयोगश्चात्र अनुकूलः । ‘—वर्तने च’ इति हेमचन्द्रः । ‘—संभक्तौ वरणे’
इति वोपदेवः ।

वावर्तकः-र्तिका, वावर्तकः-र्तिका, विवावर्तिषकः-षिका, वरीवावर्तकः-र्तिका ;
वावर्तिता-त्री, वावर्तयिता-त्री, विवावर्तिषिता-त्री, वरीवावर्तिता-त्री ;
इत्यादीनि रूपाणि सर्वाण्यपि दैवादिकगृह्यतिवत् (424) ज्ञेयानि । शानचि
‘वावृत्यमानः, क्यपि-²वावृत्यम्, वावर्तितम् इमानि रूपाणि अस्य धातोः विशेषः ।
(1592) “वाश्ट शब्दे” (IV-दिवादिः-1163. अक. सेट्. आत्म.) [अ]

‘वास्त—’ इति काशकृत्स्नः । ‘वाश्ट—’ इति कातन्त्राः, अन्ये च
वैयाकरणाः ।

वाशकः-शिका, वाशकः-शिका, विवाशिषकः-षिका, वावाशकः-शिका ;
वाशिता-त्री, वाशयिता-त्री, विवाशिषिता-त्री, वावाशिता-त्री ;
इत्यादिकानि रूपाणि सर्वाण्यपि भौवादिककाशतिवत् (186) ऊह्यानि ।
शानचि-³उद्वाश्यमानः^A, ⁴वाशनः^B, वाशा, वाशिका, वाशिरा, ⁵वाशुरा, ⁶वाशरः,
इमानि रूपाणि अस्य धातोः विशेषेण भवन्तीति ज्ञेयम् ।

1. ‘रीगृदुपधस्य च’ (7-4-80) इति यङन्ते सर्वत्र अभ्यासे रीगागमः ।
2. ‘ऋदुपधात्—’ (3-1-110) इत्यादिना क्यप्प्रत्यये रूपमेवम् ।
3. उत्पूर्वकात् धातोः, लटः शानचि कर्तरि शप्, तस्य इयनि च रूपमेवम् ।
4. नन्वादेः (3-1-134) आकृतिगणत्वात् ण्यन्तात् ल्युः प्रत्ययः ।
5. ‘मन्दिवाशि—’ (द. उ. 8-21) इत्यादिना उरच्प्रत्यये रूपमेवम् ।
वाश्यतेऽत्यर्थमिति वाशुरः—गर्दभः । ‘मन्दिवासि—’ इति नारायणश्चेत-
वनवासिनौ । अत्र धातुवृत्तौ ‘मन्दिवाशि—’ इत्यादिना किरच्प्रत्यये
वाशिरः इति दृश्यते । वृत्त्यादावपि वाशुरा इत्येवोदाह्रियते । तरङ्गिण्या-
मपि एवमेव ।
6. ‘अन्तिकमिभ्रमिदेविवाशि—’ (द. उ. 8-62) इत्यादिना अरन्प्रत्यये रूपमेवम् ।
वाशरः=कोकिलः । अत्राह मनोरमाकारः—‘केचित्तु सूत्रे वाशिभ्य इति
तालव्यं पठित्वा ‘वाश्ट शब्दे’ वाश्यते इति वाशरः=कोकिलः इत्याहुः’ इति ।
[अ] ‘...वाशति...’ (ऋक् 5-54-2) इति प्रयोगदर्शनात् भौवादिकोऽपि अयं धातुः
इति ऊह्यते । ‘वीचीकूचीति वाशन्ति सारिकाः—’ (महाभारते 16-38) इति च ।
A. ‘उद्वाश्यमानः पितरं सरामं लुठयन् सशोको भुवि रोरुदावान् ॥’ भ. का. 3-32
B. ‘मृङ्गालीकोकिलक्रुम्भिर्वाशनैः पश्य लक्ष्मण ।’ भ. का. 6-74